

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententiæ adversariorum proponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. VI. Vtrum essentia quantitatis, &c. 589

tatis, quæ potest dividi, nam per divisionem quæ est actus divisibilitatis corrumpitur quantitas, quæ dividitur; ergo divisibilitas supponit aliud primum esse in quantitate.

26. Confirmatur, divisibilitas supponit extensionem impenetrabilem; ergo divisibilitas non est primum esse in quanto; ergo non est essentia. Antecedens sic patet, quia divisibilitas est potentia passiva in quanto, quæ respicit potentiam activam simultaneam cum ipsa in agente physico, ut dividat talem quantitatem, nam statim ac datur potentia passiva in passio, simul correspondet potentia activa in agente, ex quo dimanavit axioma illud, omnipotentia passiva correspondet activa; sed potentia activa in agente physico præsupponit extensionem impenetrabilem in quanto, quia agens non potest dividere quantum, nisi esset impenetrabile, & extensum, & ideo hæc est vera causalitas, ideo agens potest dividere subiectum, quia est extensum occupando locum, ideo enim bombardæ dividit parietem, & murum demolitur, & frangit tabulata navis propter occupandum locum ad quem rapitur violento impetu, & in quo reperit repugnantiam in muro seu in pariete, & non est contratio ideo est extensum, quia est divisibile, & potest dividi à subiecto; nam sicut agens etiam est extensum, ita petit extensionem in passio, & ideo potentia passiva non potest videre indivisibile, & inextensum; ergo, & potentia passiva quæ est simul cum activa præsupponit extensionem impenetrabilem in subiecto.

27. Secundo, quia essentia est radix omnium passionum, & attributorum, quæ reperiuntur in re constituta per talem essentiam utlipis, & tonforibus notum est, sed divisibilitas non est radix impenetrabilitatis nec causa illius; sed potius est contra ut probatum manet; ergo divisibilitas non est essentia quantitatis.

28. Tertio probatur hæc conclusio omnibus argumentis, quibus hoc ipsum demonstravimus supra explicantes definitionem Aristotelis quantum est divisibile.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta Adversaria solvuntur.

29. Ad locum Aristotelis Respondeo, dicendo quod ibi loquutus fuit secundum rationem posterioriorem quantitatis, quæ est ratio mensuræ, ex qua colligebat essentiam quantitatis à posteriori.

30. Secundum argumentum futile est, nam etiam quantitas est apta ad feriendum, & verberandum, & nihilominus talis aptitudo non est essentia quantitatis; ergo licet quantitas sit apta ex natura sua ad mensurandum, cum talis aptitudo non sit primum constitutivum, non erit essentia illius.

31. Ad tertium concedo maiorem, & nego minorem, quia alia ratio est essentialis per quam distinguitur quantitas à substantia, & qualitatibus, & distinguitur à cæteris rebus, de qua postea dicitur q. 3. Vtrum essentia, seu effectus primarius, seu formalis quantitatis sit tribuere substantiæ partes.

32. Ad argumentum secundæ sententiæ, & ad locum Philosophi respondeo talem definitionem non esse essentialem, sed descriptivam.

Ad rationem, nego maiorem, ut patet ex dictis.

QVÆSTIO VI.

Vtrum essentia quantitatis sit tribuere partes substantiæ.

SECTIO I.

Sententiæ Adversariorum proponuntur.

RIMA sententia asserit omnem rationem partium integralium provenire in substantia corporea à quantitate, quæ sublatæ, indivisibilem ex se manere, non quidem positive, ita ut ex se nullas exigat partes ex propria natura, sed indivisibilitatem negative habere, id est quod licet actu ex se non habeat partes, esse tamen aptam ut eas habeat quantitatis accessus, si autem interroges in quo consistat hæc ratio partium respondent in hoc, quod sint actu distinctæ, & unitæ cum ordine; sicut ergo in sigillo aureo duo sunt, & entitas materialis illius, quæ est entitas substantiæ auri, & forma, & figura ipsius, sic similiter in substantia datur & entitas substantiæ & distinctio partium, seu ratio illorum, & hoc secundum inquit hæc sententia causari à quantitate hanc sententiam collatis signis unanimi consensu sequuntur Thomistæ, in ipsamque quasi iureiurando omnes conspiravere. Probatur hoc placitum.

Primo auctoritate Aristotelis 1. Physicæ, text. 15. ubi sic ait: atqui Melissus id quod est infinitum esse asserit, id ergo quod est quantitas est quædam, infinitum enim in quantitate nimirum est, substantia autem infinita, ut qualitas, aut effectus infinitus esse non potest, nisi per accidens si simul, & quanta sint quædam, ex quibus clare colligitur substantiam absque quantitate non habere partes; alias non sola quantitas esse posset infinita per se: sed substantia etiam, quia fundamentum infinitudinis secundum extensionem est pluralitas partium.

Secundo probatur auctoritate Divi Thomæ 1. p. quæst. 50. art. 2. ubi sic ait, materiam autem dividi in partes non convenit nisi secundum quod intelligitur sub quantitate, quæ remota remanet substantia indivisibilis, & 4. contra Gent. cap. 65. in fine, ait, quod remota quantitate substantia omnis indivisibilis est.

Tertio hac ratione (probat Pater Vazquez hanc sententiam, quam asseveranter sequitur tom. 3. in 3. p. disput. 109. c. 3. n. 25.) & his verbis.

Si substantia composita, cæteraque illius accidentia secundum se haberent extensionem partium in se ipsis, ut recentiores dicunt, non esset constituenda alia extensio, in qua essentia quantitatis consisteret media inter extensionem substantiæ, cæterorumque accidentium secundum se, & impenetrabilitatem, seu extensionem, quam vocant actualem in ordine ad locum: sed satis esset in illa extensione substantiæ, & accidentium secundum se constituere essentiam quantitatis secundum rem non distinctam à qualibet re, & ei ut passionem addere extensionem illam actualem.

Eccc 3 in

in ordine ad locum, aut è contatio soli extensioni ad locum, quæ scilicet impenetrabilitas essentialis quantitatis à describere, simulque fateri christum in Eucharistia sine sua quantitate esse, ut nonnulli sunt arbitrari, ut quid igitur tres extensiones excogitabimus? & in media sola essentialis quantitatis constituemus? iam vero nullum ubi, nullamque distantiam substantiæ compositæ, & alijs accidentibus secundum se convenire; imo neque ipsi quantitati sine propria sua passione, quæ est extensio in ordine ad locum non minus facile probatur primo, quia si substantia composita, cæteraque accidentia secundum se haberent partes sine quantitate, ita ut aliquod ubi distinctum ab ubi ipsius quantitatis habere possent, sicut adversarij docent, aut supæ natura postulerent modum existendi in loco, & pars in parte, cumque natura determinata sit ad unam partem non possent indifferenter utrumque modum existendi in loco postulare; si autem determinate aliquem postulerent, potius postulare deberent modum divisibilem, ita ut tota existerent in toto loco, & parseorum in parte, quam indivisibilem, quod si substantia composita hunc modum exposceret supæ natura, sequeretur non posse ei communicari etiam per divinam potentiam modum indivisibiliter existendi in loco, sicut neque quantitati cum sua propria passione, & modo non potest communicari modus existendi indivisibiliter, quia supæ natura modum divisibilem postulat.

3 Quarto probatur, quia si materia prima, v. g. haberet partes præcisæ quantitate, ante quantitatem esset materia composita ex suis partibus: sed hoc est omnino falsum; ergo materia prima sine quantitate non habet partes. Minor probatur, quia prima compositio est illa, quæ est actus, & potentia; ergo ante illam non potest intelligi in materia prima alia compositio: ergo nec compositio partium.

Quinto, quia habere partes extensas, est effectus formalis accidentalis sicut esse album: ergo sicut esse album est formaliter ab albedine, ita habere partes extensas erit formaliter à quantitate: antecedens probatur, quia habere partes extensas, non est essentialis quid, sed accidentale.

Sexto, implicat materiam primam habere ex se aliquas partes integrales substantiales: ergo omnis ratio partium, quæ reperitur in substantia corporea provenit à quantitate, tanquam effectus formalis à sua causa formalis: antecedens sic probatur, primo, quia pluralitas partium esse non potest absque distinctione eorum inter se, quæ distinctio necessario debet provenire ab aliquo actu, siquidem actus est qui distinguit ex. 7. mer. tex. 49. sed in materia secundum se nullus est actus, cum sit pura potentia, ex quo ibi non potest esse distinctio partium. Secundo distinctio partium est unam partem esse extra aliam: ergo sola quantitas est, quæ illas distinguit, & confert materiæ primæ.

Septimo, quantitas necessario debet habere aliquem effectum formalem peculiarem, & determinatum, qui cum illa recurat, & à nulla alia forma præstari possit, sed præter dictam partium substantiarum distinctionem, sive extensionem nullus assignari potest: ergo, Probatur minor, quia

in primis ex dictis constat illum esse non posse rationem mensuræ, & divisibilitatem quia hæc supponunt rationem partium ut primum quantitatis conceptum, nec est impenetrabilitas, quia vel impenetrabilitas sumitur pro actuali tenentia, & exclusionem unius quantitatis à consortio alterius in eodem loco, vel pro aptitudine, vel pro radice ex qua dimanat talis aptitudo, & capacitas non primum, alias solum inveniretur quantitas; in rerum natura, quando alteram ab eodem loco expellit, dicendumque esset utrum Virginalem non fuisse quantum in partu Virginis, cum divinitus corpori Christi additum permiserit absque sui fractione, & ruptione. Nec secundum, quia capacitas illa est proprietas, & secundarius conceptus supponens alium priorem, ex quo dimanat, & oritur: imo prius intelligimus quantitatem esse divisibilem, quam impenetrabilem aptitudinaliter, quia divisibilitas oritur, & coniungitur immediatius cum extensione partium, & deinde media divisibilitate impenetrabilitas, cum ideo quantum sit impenetrabile, quia est divisibile, & non è contra. Si tamen dicatur tertium impenetrabilitas sumpta in illa acceptione, est idem re, & ratione cum extensione, & distinctione partium, quare omnis distinctio, & extensio partium proveniat solum à quantitate, substantiaque nullis partibus gaudebit ex se, sed omnes habebit beneficio quantitatis.

SECTIO II.

Nostra sententia ostenditur.

Conclusio: substantia non accipit partes substantiales, nec distinctionem ipsarum à quantitate; ita fere omnes Doctores, & Scotus, & omnes Societatis Iesu Doctores, & probatur.

Primo, quia quantitas non constituit adæquate, & formaliter substantiam compositam in quantum substantia est; sed si quantitas tribueret partes substantiales substantiæ, quantitas adæquate constitueret substantiam in quantum substantia est: ergo quantitas non tribuit partes substantiæ. Maior evidens est, primo, quia quantitas si constitueret substantiam non esset nisi in genere causæ formalis, ut ipsi adversarij fatentur, & ratione ipsa patet evidenter; sed in genere causæ formalis non potest quantitas constituere substantiam in quantum substantia est: ergo. Minor sic probatur, quia nihil aliud est causam in aliquo genere constituere, nisi in illo genere dare esse constituto, ut de se patet: sed quantitas nullo modo potest dare esse substantiale, aut esse substantiæ: ergo in genere causæ formalis non potest quantitas constituere adæquate substantiam in quantum substantia est. Hæc minor sic probatur, quia causa formalis nullo alio modo dat esse effectui, nisi dando se ipsam, aut per proprium suum esse componendo effectum cum causa formalis per exhibitionem suæ entitatis causæ; unde dum constituit forma effectum, nullum aliud esse dat illi nisi suum ipsum esse per unionem ad materiam, ex qua constat effectus: sed esse quantitatis nullo modo est esse substantiæ, aut substantiale, sed potius esse accidentis, aut accidentale realiter distinctum ab esse substantiali, seu ab esse substantiæ, alias quantitas esset substantia, quod est absurdum, omnis enim res quæ esse substantiale, seu esse